

Л. С. Магдичук,
бібліотекар, учитель початкових класів, учитель курсу «Християнська етика в українській культурі»
НВК «ЗОШ І–ІІІ ст. – дитячий садок» с. Самари-Оріхові Ратнівського району Волинської області

Стежками доброти й любові

Пізнавальна подорож творами В. О. Сухомлинського, 4 клас

Цей виховний захід спрямований на формування найкращих людських рис (бажання творити красу та добро, поважати старших, піклуватися про ближніх, любити рідну землю), на розвиток образного мислення й мовлення дітей шляхом використання інтерактивних методів і прийомів навчання («Вправа з дзеркалом»; «Повідомлення дослідників»; ігровий прийом «СМС»; логічні вправи «Роз'єднай слова», «Зашири в словник», «Віднови послідовність речень», «Склади фанфік»; літературна вікторина, інсценізація твору; мотиваційні прийоми «Хвилини декламування», «Зернятко доброти», «Дерево добра та любові») – через групову роботу та роботу в парах.

Ключові слова: любов, доброта, краса, чуйність, доброзичливість, повага, бережливість, небайдужість, піклування, радість.

Mahdysiuk L. S. Following the Tracks of Kindness and Love.

Educational event is aimed at the formation of the best human traits, desire to create beautiful and good things, respect to elders, care for close people, love to native land. It also serves for developing imaginative thinking and speech of the children applying interactive methods and techniques of learning („Exercise with the mirror”, „Message of researchers”, game „Text message”, logic exercises „Disjoin the words”, „Consult the dictionary”, „Restore the sequence of sentences”, „Create the ending”; literary quiz, staging a piece; motivational techniques „Minutes of Recitation”, „Grain of Kindness”, „The Tree of Kindness and Love”) using group work and work in pairs.

Key words: love, kindness, beauty, sensitivity, benevolence, respect, carefulness, sympathy, caring, joy.

Мета:

– ознайомити дітей зі сторінками Святого Письма, біографією та творчістю В. Сухомлинського, розвинути здатність виражати свої емоції, вміти проводити оцінку життєвих ситуацій з точки зору Господніх заповідей, загальноприйнятих норм і цінностей;

– формувати найкращі людські риси, бажання жити серед краси, яку створив Бог, творити красу та добро, розширити уявлення про те, що добра, чуйна людина завжди допомагає іншим, береже природу, поважає старших, піклується про ближніх, любить рідну землю;

– виховувати почуття чуйності, доброзичливості, небайдужості та повагу до людей; шанобливе ставлення до Біблії;

– організувати спільний пошук шляхів розв'язування завдання, спонукати до дії за принципами моралі «Будь творцем добра, краси та радості, як вчить Святе Письмо».

Комунікативні цілі:

– вчитися працювати в колективі, висловлювати свої думки, слухати і розуміти інших, спільно домовлятися про правила роботи й виконувати їх;

– знаходити відповіді на поставлені запитання, використовуючи свій життєвий досвід, Святе Письмо й отриману інформацію.

Освітні цілі:

– продовжувати ознайомлення з Біблією та творами В. О. Сухомлинського;

– пробуджувати інтерес до їх читання.

Читацькі цілі:

– розвивати образне мислення і мовлення дітей, удосконалювати техніку свідомого виразного читання, навчати учнів стежити за логікою опису подій.

Обладнання: Біблія, комп'ютер, портрет В. Сухомлинського, ілюстрації, мікрофон, коробка із дзеркалом, аркуші з написаними віршами зі Святого Письма, сердечка, дерево з листочками, велике дерев'яне серце, сонечка, різнокольорові стрічки, малюнки, матеріал для оригамі.

Структура заняття

I. Організація учнів до заняття

1.1. Привітання:

– *Добрий день!*

Поверніться до гостей

І скажіть їм: «Добрий день!»

*Посміхніться всім навколо,
Щоб тепліше стало людям,*

І тоді обов'язково

День щасливим для всіх буде!

II. Основна частина

2.1. Вправа із дзеркалом.

Діти! У мене в руках – чарівна скринька. У ній – найцінніший скарб планети Земля. Хто його хоче побачити, нехай зазирне всередину. Але поки що не можна розповідати, кого ви там побачили, – доти, доки всі найцікавіші й найсміливіші не подивляться на дно скриньки.

То кого ви побачили в чарівній скриньці? Так, ви побачили кожен себе. Кожна людина має усвідомлювати, що вона не просто піщинка Всесвіту, а особистість, котру на Свій образ і за Своєю подобою створив Бог, задля якої був створений увесь світ.

Усі ми неповторні, але усі ми рівні перед Богом, маємо однакові права, тож не можемо ставити себе вище за інших. Відповідальність, чесність, сміливість, доброта, працьовитість, співчуття, надійність, відданість, громадянський обов'язок – орієнтири, що мають бути головними у нашому характері. Це духовні путівники, які роблять нас справжніми християнами.

Цьогоріч важлива подія для всього християнського світу: 1030 р. тому князь Володимир приніс світло віри на рідну землю. Він хрестив Київську Русь. Божий промисел – мати життя вічне – був дарований нашому народові.

2.2. Мотивація пізнавальної діяльності.

Вчитель

– Я думаю, що в кожного із вас є особлива, заповітна мрія, яка обов'язково здійсниться. Але я також знаю, що всі хочуть бути добрими і розумними. Якщо так, то погладьте себе по голівці.

– Коли ви хочете мати справжніх друзів, візьміться за руки.

– Якщо прагнете бути здоровими й веселими, пошліть повітряний поцілунок.

– А щоб сказати світові про свої добрі наміри, покажемо, яке велике в нас серце.

2.3. Молитва.

III. Повідомлення теми й мети заняття

– А які книжки ви любите читати? А чи часто ви звертаєтесь до Біблії?

– З самого початку в Біблії проголошується, що Бог створив людей за Своїм образом та подобою. Це не означає, що Бог схожий на нас із вигляду: в Біблії ясно говориться, що Бог не має фізичного тіла. Разом з тим, Він обдарував кожного із нас духом. Значить, ми подібні до Нього (створені за Його образом і подобою), тому що, як і Він, маємо духовну сутність. Цей поселений у нас дух відрізняє людський рід від усіх інших родів на землі й надає нам унікальні можливості, яких не мають інші Божі творіння. (Тварини суттєво відрізняються від людей).

Ми здатні розмірковувати, пізнавати істину, створювати чудові витвори мистецтва, винаходити потужну техніку.

Отже, ми здатні бути людьми, бо маємо духа, який надає можливості творити. І сьогодні ми це відчуємо.

Наше заняття – незвичайне. Ми перегорнемо сторінки Святого Письма і разом з цим здійснимо мандрівку творчою спадщиною видатного письменника, педагога Василя Сухомлинського. Тема нашого уроку – «Стежками доброти й любові».

3.1. Повідомлення дослідників.

Наші дослідники опрацювали немало літератури. Вони підготували нам розповідь про життєвий і творчий шлях Сухомлинського.

Хто ж він – Василь Сухомлинський?

А) Василь Олександрович Сухомлинський народився 28 вересня 1918 року в селі Василівка на Кіровоградщині в селянській родині. Батько Олександр Омелянович керував трудовим навчанням у школі, був столяром. Мати Оксана Юрївна працювала в колгоспі. У сім'ї, крім Василя, було ще троє дітей. Батьки прищеплювали дітям любов до книги, до Святого Письма. Особливо багато читав Васильові його дідусь. Помираючи, він передав свою бібліотеку онукові.

Б) Ріс хлопчик жвавим і допитливим. Змалку любив малювати. Василь був одним із кращих учнів школи. Після закінчення навчання став студентом Кременчуцького педагогічного інституту. А згодом – учителем української мови.

В) Далі – війна. Після поранення повертається додому. У 1948 році стає директором Павлівської школи. Написав понад 1500 художніх творів для дітей, батьків і вчителів, у т. ч. 500 казок, близько 50 книг і статей. Помер 2 вересня 1970 року.

Г) Твори В. О. Сухомлинського люблять і читають. Його оповідання і казки вчать нас доброти, справедливості, любові до природи, до близьких людей. Він намагався так виховувати дітей, щоб вони зростали здоровими, веселими, працьовитими, хорошими людьми, чесними, відважними, відданими Вітчизні, любили Бога.

Г) Василь Олександрович учив дітей не лише бачити красу, а й самим ставати красивими душею, почуттями, вчинками. В пам'яті він назавжди залишився людиною, що любила дітей і віддала їм своє серце так, як Господь полюбив усіх людей.

Вчитель. Спираючись на Святе Письмо, можемо сказати, що все, що ми робимо для ближнього, це ми робимо і для Самого Бога.

У кожного на парті є наймудріша Книга. Відшукайте у Біблії Євангеліє від Матфея, 25 розділ, 40 вірш, і доведіть наше твердження.

«Поправді кажу вам: що тільки вчинили ви одному з найменших братів Моїх цих, – те Мені ви вчинили».

Це головні слова нашого уроку. Цього вчить нас Святе Письмо і твори В. Сухомлинського.

Попрацюємо для душі

У кожного на парті лежать різноколірні листочки паперу. Візьміть жовтий. Переверніть і прочитайте, що там написано. (*Вірш, котрий тільки-но прочитали в Біблії*).

Цей аркуш буде нашою першою сторінкою книжки-скарбнички для душі. Сьогодні ми постараємося виготовити маленький біблійний путівник, який вестиме нас стежками доброти й любові. Кожна нова сторінка – це вірш зі Святого Письма чи мудра порада.

Візьміть червоний листок.

– З чим у вас асоціюється червоний колір? (*Серце*).

– А з чим асоціюється серце? (*Любов*).

Значить, ми повинні мати любляче серце.

Прочитайте, що каже нам про це Біблія.

«Люби Господа Бога свого всім серцем своїм, і всією душею своєю, і всією силою своєю, і всім своїм розумом, і свого ближнього, як самого себе». Євангеліє від св. Луки, 10:27.

Цей аркуш – наша друга сторінка.

Маючи любляче серце, В. Сухомлинський написав для нас багато цікавих і повчальних книг, дав безліч настанов.

Вустами Василя Сухомлинського

«Будьте добрими і чуйними до людей. Допомогайте беззахисним. Не робіть людям зла. Допомогайте в біді товаришеві. Поважайте, шануйте матір і батька, вони дали вам життя, вони виховують вас, вони хочуть, щоб ви стали чесними громадянами суспільства, людьми з чистим серцем, ясним розумом, доброю душею, золотими руками. Гуманність, чуйність до людини, готовність прийти їй на допомогу – ці елементарні риси людяності, порядності мають стати надбанням, особистим моральним багатством кожного вихованця».

Ці настанови написано на зеленому аркуші.

Це третя сторінка нашого путівника.

3.2. Гра «СМС».

Дзвенить мобільний телефон. Учитель стурбовано читає СМС.

«Допоможіть, будь ласка! Зла чаклунка Мара розіслала повсюди своїх помічників, і тепер Землю можуть захопити Жорстокість, Байдужість, Заздрість, Лінь, Зневага. Біда невідворотна. Їх можна перемогти лише добротою. Потрібно знайти добро та посіяти його зернятка для голубів. Тоді Мара зникне із нашої планети назавжди, бо зла чаклунка дуже боїться цих птахів. Протягом уроку кожен має виготовити паперового голуба, аби всім разом урятувати Землю».

Вчитель: Що, діти, допоможемо?

Виконавши завдання, отримаємо чарівні зернятка, які не дадуть пророки злу в серцях людей

і переможуть Мару. А супроводжувати нас буде сонечко. Воно і захистить, і покаже дорогу.

1) Застосування техніки оригамі.

– Ви знаєте з трудового навчання техніку конструювання виробів із паперу методом згинання. Це оригамі (японською «орі» – складати, «гамі» – папір).

– Паперові іграшки відомі в усіх країнах світу. Шапочку від сонця або іграшковий човник зможе зробити майже кожна людина.

– В Україні оригамі – поширене і цікаве мистецтво для дітей і дорослих.

І сьогодні ми виготовлятимемо голуба. Головний секрет роботи в техніці оригамі – навчитися бачити те, що може вийти в кінцевому результаті.

2) Аутотренінг (налаштування на новий вид роботи). Виконуємо під музику.

– Заплющьте усі очі. Покладіть голівки на парту. Уявіть себе голубом чи голубкою.

Небо... Вас вабить цей бездоганний купол Всесвіту. Ви дивитесь на небо із невгамовним інтересом і бажанням свободи, захоплюючись то блакиттю, то білосніжними хмарами. Чи вдень, чи вночі – небо завжди величаве і таємниче. Воно приваблює до себе увагу всіх птахів, людей, і, мабуть, усі неодноразово ставили питання: «А що там, за хмарами?», «Хто там?..».

Кожен із вас побував чи голубом, чи голубкою. У всіх були різні відчуття. Але всі ви хотіли літати по мирному, безхмарному небу, де не чути пострілів снарядів, немає диму, а лише свіже повітря, запахи квітів...

Тож стараймося бути вірними Богу, бережимо ось цю красу...

І допоможемо врятувати світ від загрози, виготовляючи голубів.

У процесі складання ми вчитимемося відчувати пропорції, просторову уяву, логічну пам'ять; бути спостережливими, зосередженими, кмітливими, акуратними; виховуватимемо любов до рідної природи (як вчить нас Святе Письмо та у своїх творах В. О. Сухомлинський), естетичні смаки, доброту, чуйність; будемо розвивати моторику рук і просто фантазувати.

На мій телефон приходитиме повідомлення-інструкція. Воно даватиме нам підказки, як конструювати голуба.

– На ваших партах є аркуші білого паперу. На кожному написано якісь слова. Це слова, з яких ми складемо вірш із Біблії. Коли закінчимо виготовляти голубів, у нас має вийти біблійний вірш, але за умови, що ви все робитимете правильно.

Кожен голуб, що ви зробите, своїм світлим образом, ніжним тріпотінням крил розвіюватиме злі чари Мари. І що більше будете наближатися до закінчення у виготовленні голубів, то слабшою

ставатиме чаклунка, і не зможе робити свої темні справи (СМС-інструкція 1)*.

3.3. «Роз'єднай слова». Пропоную виконати перше завдання: роз'єднайте слова.

«ЛЮДИНА ПОЧИНАЄТЬСЯ З ДОБРА»

– Як ви розумієте це висловлювання? (*Добрі й корисні справи*).

– А може, вам добре живеться і без добра?

– З'ясуємо, що таке доброта, добро. (*Бути добрим – це значить допомагати одне одному в біді, дарувати радість знайомим і незнайомим людям, захищати молодших і піклуватися про старших, не завдавати болю*).

– Що б сталося зі світом, якби в ньому не було доброти? (*Загинув би*).

– Що відчуваєте, коли вам роблять добро? (*Радість...*).

Глумачення понять «доброта», «добро».

3.4. Зазири у Біблію.

Доброта основана на повазі, тому що добра людина вважає інших такими ж цінними, а їхні почуття – такими ж важливими, як і свої власні. Вона хоче, щоб до неї добре ставилися, тому й до інших ставиться так само.

– Звернімося до членів довідкового бюро, які вдома досліджували Біблію. Прочитайте, як про це сказав Ісус: «Тож усе, чого тільки бажаєте, щоб чинили вам люди, те саме чиніть їм і ви» (Мф. 7:12).

Це четвертий аркуш нашої книги-скарбниці (синій).

Ви добре впорались із завданням. Нам зараз ну дуже необхідне сонце. Створімо його із наших маленьких сонечок, аби не збитися зі шляху. (*Діти створюють на дошці з маленьких сонечок велике*).

Вчитель

– Сонце нам яскраво світить –

Зберемо зерно ми світле,

Щоб Мара й помічники

Зникли на усі віки!

Пригадаймо твори В. О. Сухомлинського, з якими ознайомилися на уроках християнської етики, читання, курсу «Я і Україна». Перевіримо, як ви їх запам'ятали і чого вони нас навчають.

3.5. Літературна вікторина.

Коли мати ввійшла до хати, дочки одна за одною почали говорити, як вони згубилися за нею. (*«Сьома дочка»*).

– Про що це оповідання? Яка донька насправді любила маму?

Страх оволодів серцем дівчинки. Усмішка погасла на її лиці. І тої ж хвилини їй здалося, що затьмарився, спохмурнів цілий світ. (*«Усмішка»*).

– Хто головний герой твору?

– Кого першого зустріла дівчинка?

– Який у неї був настрій?

– Кого зустріла дівчинка потім?

– Чи змінився її настрій?

– Яку пораду ви можете дати похмурым людям?

Одного разу до дуба прийшов хлопчик. Він любив пустувати. Він подумав: «А що воно буде, як я візьму оцей камінь і кину його в криницю? Ото, мабуть, булькне». (*«Камінь»*).

– Чим цікаве оповідання?

– Як би ви вчинили на місці хлопчика?

– Чому не можна так робити?

Прийшла старість. Згадав старий чоловік своє рідне село на березі Дніпра. Захотілось йому побувати в рідному селі. Приїхав старий чоловік на свою батьківщину. Зустрічається з людьми, називає своє прізвище, та всі низують плечима, ніхто не пам'ятає такої людини. (*«Який слід повинна залишити людина на землі»*).

– Який же слід повинна залишити людина?

Слова вчителя

Ми бачимо, що всі твори Василя Сухомлинського нас повчають хорошого, доброго. А чи не цього вчить нас і Свята Книга? Звичайно, вона вчить нас ще більшого:

«Закон Господній досконалий, він відживляє душу; свідчення Господнє вірне – воно простих умудряє. Повеління Господні праведні – вони серце звеселяють; заповідь Господня чиста – вона очі просвітляє. Страх Господній чистий, він вічно перебуває. Суди Господні правда: всі вони справедливі. Вони дорожчі від чистого золота, солодші від меду із стільника медового. І ними раб Твій остерігається; і в додержанні їх – велика нагорода» (Пс. 19:7–11).

– Скільки було заповідей?

– На якій горі все це відбувалося?

Який із творів В. Сухомлинського, що ви відгадали, вчить нас не порушувати п'яту заповідь? (*«Сьома дочка»*).

Читаємо всі заповіді, пояснюємо їх. У вас на парті є аркуш коричневого кольору. **Це п'ятий аркуш нашого путівника.**

Переверніть його і прочитайте. Що записано на ньому? (*Заповіді Божі*. Вих. 20:1–17).

– Хто дав заповіді Мойсею?

3.6. Дослідження твору «Чи винен м'яч?»

– Пропоную обговорити твір Сухомлинського «Чи винен м'яч?», який ви прочитали, готуючись до сьогоднішнього уроку.

А) Робота над заголовком тексту.

– Діти, про кого йде мова у цьому оповіданні?

– Який би заголовок запропонували ви?

Б) Відновіть послідовність речень.

Повз стадіон йшла старенька бабуся. (2)

Одного разу діти грали в м'яча. (1)

* СМС-інструкції з виготовлення поробок – в електронному доповненні до журналу (на сайті ВШПО).

Хтось ударив м'яч так, що той покотився під ноги бабусі і вибив ціпка з рук. (3)

Діти сміються, а бабуся стоїть і плаче. (5)

Діти дивляться на бабуся й сміються. (4)

Сміятися зі старості – сміятися з себе. (6)

В) Дати відповідь на запитання

– Хто винен у тому, що бабуся випустила з рук ціпка?

Г) Складіть, будь ласка, інший, щасливий, добрий кінець оповідання, використовуючи вірш зі Святого Письма, щоб наші емоції покращилися (фанфік).

Але Сашко не став сміятися. Він проявив повагу до старенької. Хлопчик підбіг до неї, підняв ціпка і попросив вибачення. Сашко дуже любив свою рідну бабуся. Він не хотів, щоб із нею трапилось таке саме. А ще він добре пам'ятав золоте правило з Біблії: «Тож усе, чого тільки бажаєте, щоб чинили вам люди, те саме чиніть їм і ви» (Мф. 7:12), яке вже є у вас на аркуші.

Чого вчить нас це оповідання? Так, не можна сміятися зі старості. Молодці!

Ми з вами працювали з деформованим текстом, відновили послідовність, логічно мислили, склали цікавий фанфік, використавши вірші зі Святого Письма. Завдання виконали, і тому я вже відчуваю, як помічники Мари тремтять зі страху.

3.7. Фізкультхвилинка.

Ти усміхнися небу, усім, хто біля тебе:

І братику, й сестричці, і сонечку, й травичці.

Люби усіх довкола: удома та у школі,

І ця любов із Неба повернеться до тебе.

3.8. Інсценізація твору В. О. Сухомлинського «Все безкоштовно».

Автор. Василько сидів за столом і щось старанно записував у свій зошит.

Мама. Що це ти так старанно пишеш?

Василько. Це я для Вас, мамцю, рахунок.

Мама. О, це вже мене зацікавило.

Василько. Побачите, коли закінчу.

Автор. Василько писав і думав: «Кожна праця повинна оцінюватись. Чому я повинен робити щось безкоштовно? От напишу рахунок, подам мамі і татові й стану таким чином гроші заробляти. Розбагатію і куплю собі все, що заманеться».

Коли він списав цілий аркуш, то показав мамі. Мама почала вголос читати.

Мама. Рахунок сина Василька мамі:

Три рази приніс молоко – 30 коп.;

п'ять разів прибрав кухню – 50 коп.;

чотири рази повитирав посуд – 40 коп.;

сім разів почистив взуття – 70 коп.;

дев'ять разів побавив сестричку – 90 коп.;

п'ять разів допоміг бабусі – 50 коп.;

сім разів усіх порадував п'ятірками – 70 коп.;

три рази допоміг татові ремонтувати мій велосипед – 30 коп.;

разом із татом розв'язав аж п'ять цікавих задач додатково – 50 коп.

Усього разом – 4 крб 60 коп.

Автор. Мама засміялась, коли прочитала цей дивний рахунок. А потім узяла ручку і сказала:

Мама. І я тобі напишу свій рахунок.

Василько (здивовано). Ваш, мамцю, рахунок? Ви що, теж для мене щось зробили?

Мама. Та так собі, трішки...

Автор. Сіла мама за стіл і написала:

Рахунок мамі Ганни синові Василькові:

9 років для нього варила їсти – 00 коп.;

9 років прала йому майки, трусики, шкарпетки, сорочки, штанці – 00 коп.;

47 штанів, сорочок, курточок зашила й залатала – 00 коп.;

105 ночей просиділа коло нього, коли був хворий, – 00 коп.;

зв'язала п'ять шарфиків і пар шкарпеток – 00 коп.;

пришила 200 гудзиків – 00 коп.;

розказала 1000 казок – 00 коп.;

поцілувала 50 000 разів – 00 коп.

Усе разом – 0 крб 00 коп.

Автор. Василько уважно прочитав рахунок.

Василько. Але, мамцю, чому Ви скрізь написали – 00 коп.?

Мама. Тому, що мама для своєї дитини все робить просто так, з любові. Але я можу тобі заплатити ті 4 крб 60 коп., які ти заробив.

Василько. Ні, мамцю, я все зрозумів. Я не хочу жодної копійки, бо Ваш рахунок мав бути в мільйон разів більшим від мого. Дякую Вам за науку.

Вчитель

– Чого навчає нас твір? (*Любов батьків не вимірюється грішми. Вона дорожча за життя*).

– Чому Василько не взяв грошей?

– Чи повинні діти на старості дбати про батьків? Чому?

– А яка заповідь Божа вчить нас любити батьків?

– Що Бог обіцяє за її виконання?

3.9. Хвилини декламування. (Конкурс «Диктор»).

Читання віршів під музику.

1-й учень

Не лінуйтесь робити добро,

Лише зла не бажайте нікому,

Бо воно, як велика гора,

Стане вам на шляхові земному.

І заступить навколишній світ,

Зробить серце жорстоким, холодним.

Ви з любов'ю живіть з них літ.

Будь же чуйним, веселим і добрим.

2-й учень

Постарайтесь робити добро

День і ніч, і у кожную хвилину,

Щоб серденько, як сонце, цвіло,

Це хорошою робить людину!

Хай душа буде світлою в вас
Й промениться завжди добротою.

3-й учень

Йдіть робити добро! В добрий час!
І живіть на землі із любов'ю.

Правда в світі є дуже проста:

Сонце землю теплом зігріває,

А людину – її доброта

І любов у житті прикрашає.

3.10. Вправа «Незакінчені речення».

Продовжити речення.

– На сьогоднішньому заході я ... (запам'ятав багато віршів з Біблії, дізнався про В. Сухомлинського, працював у групі, визначав послідовність речень в оповіданні, дізнався, що таке добро; щоб бути добрим, треба робити добро).

– Мене здивувало ...

– Мене зворушило ...

– Мене вразило ...

– Я ніколи не буду ...

– Я буду старатися ...

– Я розкажу вдома ...

Отже, сьогодні ми отримали ще більше знань, крокуючи «стежками доброти й любові». Повернули зернятка добра. А все нам вдалося завдяки Божій допомозі, вашому бажанню і наполегливості у здобутті знань. А ще великому серцю, яке прагне ділитися найкращим.

(СМС-інструкція 2).

3.11. Прийом «СМС». (Дзвенить мобільний телефон. Учитель читає СМС).

«Небезпеку ліквідовано. Зла чаклунка Мара та її помічники Жорстокість, Байдужість, Заздрість, Лінь, Зневага луснули зі злості. Ви своїми білими голубами врятували світ, адже виготовляючи їх, вчилися бути щирими, сердечними, милостивими, справедливими, тобто жити за Божими законами.

Пам'ятайте про те, що зернятка добра, які ви посіяли сьогодні, дадуть тільки тоді плоди, коли будете за ними доглядати, тобто підживлювати їх добрими справами, щирою молитвою, міцною вірою та справжньою любов'ю».

Побажання

Читайте Святе Письмо. Просіть у Бога, щоб Він вам допоміг зрозуміти прочитане. Боже слово торкнеться вашого серця. Ви знайдете мир і справжнє щастя.

Так говорить Господь: «На дорогах зупиніться та гляньте, і розпитайте про давні стежки, де то добра дорога, – то нею ідіть, і знайдете мир для своєї душі!» (Книга пророка Єремії 6 розділ 16 вірш).

Це шостий аркуш нашої книжки (білий).

3.12. Вправа «Зернятка доброти».

Якщо від сьогоднішньої зустрічі у ваших душах залишилася зернинка добра, я попрошу взяти до рук сердечко, а якщо ви вважаєте, що добрим бути не обов'язково, що без добра можна прожити на світі, – тоді сердечко нехай залишиться у вас на парті.

Тримайте ці сердечка в долоньках своїх.

Хай тішить дорослих ваш радісний сміх!

В маленькому серці велике добро

Щоб завжди міцніло, росло і цвіло!

3.13. Дерево добра і любові.

У мене є незвичайне дерево. На ньому – різнокольорові листочки з вашими фотографіями. На кожному із них я написала вірш зі Святого Письма. Знайдіть свій листочок. Напишіть цей вірш на аркуші кольорового паперу. Приєднайте його до книжки-скарбнички нашої душі. (Діти зривають листочки з дерева).

IV. Підсумок заняття

4.1. Побажання.

Нехай тепло і доброта ваших сердець не затримується в долоньках. Передайте їх іншим людям, знайомим і незнайомим. Пам'ятайте, що над кожною школою В. Сухомлинський прагнув запалити зорю любові. Бо ж любов – джерело життя.

Ще один аркуш лишився на парті. Перегорніть його. Прочитайте.

«Тож любіть своїх ворогів, робіть добро, позичайте, не ждучи нічого назад, – і ваша за це нагорода великою буде, і синами Всевишнього станете ви, – добрий бо Він до невдячних і злих!» (Лк. 6:35).

Мій вибір – бути доброю, люблячою людиною.

Ім'я

Дата

Візьміть кольорову стрічку. Нанижіть на неї аркуші. У вас вийшла дуже гарна книжечка. Нехай вона допомагає вам іти по життю, відвертає від гріха.

Пам'ятайте: «Все Писання натхненне Богом і корисне для навчання» (2 Тим., 3).

4.2. Скрапбукінг.

Діти разом демонструють вірш малюнками, вивчають його і декламують.

Хай на світі живе краса,

Хай на світі живе любов,

Хай голуби летять в небеса,

А сонце світить знов і знов...

Учні стають у коло, піднімають голуби над головами, аби у світі завжди панували мир, любов і доброта.

– Дякую, було приємно з вами працювати!

Література

1. Бех І. Д. Виховання особистості: у 2 кн. Київ: Либідь, 2003. 280 с.
2. Ващенко Г. Загальні методи навчання: підруч. для педагогів. Київ: Укр. видавн. спілка, 1997.
3. Сиротенко Г. О. Сучасний урок: інтерактивні технології навчання. Харків: Основа, 2003. 78 с.
4. Стельмахович М. Г. Християнська етика в початковій школі. Початкова школа. 1999. № 4.
5. Сухомлинський В. О. Вогнегривий коник: казки, притчі, оповідання / упоряд. і передм. О. В. Сухомлинської. Київ: Знання, 2007. 200 с.: іл.